Fra Hanshaugen til Amerika

Av Vidar Pedersen

Jeg skrev forrige gang om Amund Syversen Soikkainens etterslekt i Amerika. Avslutningsvis kom jeg nok i skade for å surre litt med slektskapsforholdene. Jeg skrev følgende: ” *Som nevnt innledningsvis var Amunds far, Syver, fra Hanshaugen. Amunds bror, Kristian Amundsen Soikkainen (1825-1906), dro også til Amerika og slo seg ned i Hatton, Traill County, North Dakota* ”. Den observante leser innså nok at med måtte være Syvers bror, Kristian Amundsen Soikkainen, som dro til Amerika.

Kristian ble født 12.11. 1825 i Hanshaugen under Åserud, foreldre Amund Hansen Hanshaugen (1791-1839) av finneslekta Soikkainen og Kari Gundersdatter (f. 1795) fra Jensmoen, Åserud. Amund og Kari giftet seg i Vinger kirke i 1816 og fikk 9 barn sammen, deriblant Kristian.

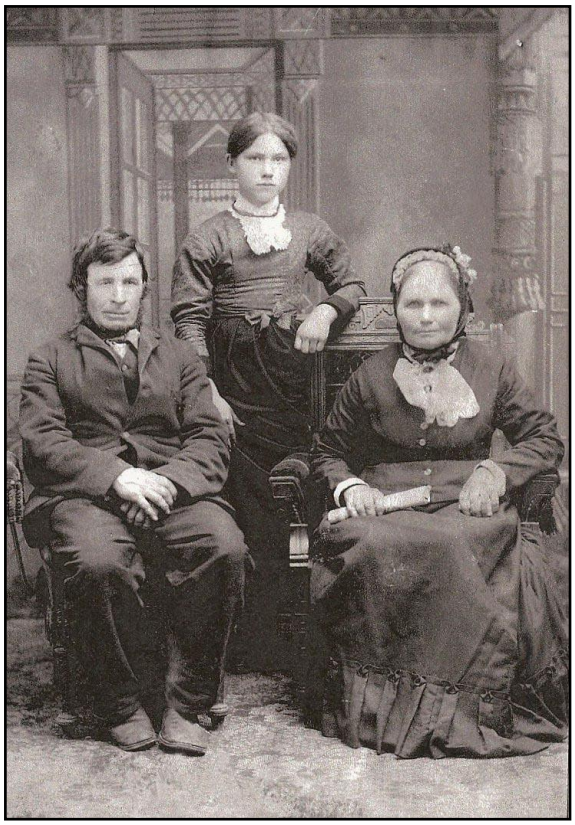

Kristian og Marthe sammen med datteren Hilda født i Amerika.

Kristian giftet seg i Vinger kirke i 1849 med Marte Syversdatter født 04.04.1826 i Grønnkjølen i Eidskog. Deres første barn, Amund, ble født i juli samme år som de giftet seg. Foreldrene bodde da i Velta under Fagernes. De neste 8 barna ble født i Masterudvangen og det siste barnet, Hilda, ble født i 1873 i Decorah, Iowa, USA.

Da Kristian var 43 år, nærmere bestemt 29.05.1868 reiser Kristian fra Kristiania med skipet Oder. Reisemål er oppgitt å være Chicago. Kristian skulle sannsynligvis bare forberede ankomsten for resten av familien for 22.04.1871 reiser resten av

familien etter fra Kristiania med skipet Anna Delins. Det står at reisen er betalt i Amerika for 10 personer. Reisemål er oppgitt å være Decorah.

Som jeg har nevnt tidligere så fikk Kristian og Marthe 10 barn. Ett av barna, Syver, døde som barn (født og død 1857). Datteren Hilda Kristiane ble født i 1870 og var med på avreisen, men døde enten på reisen eller ved ankomst til Amerika. Bakgrunnen for denne antagelsen er at siste barn født i Amerika også fikk navnet Hilda (f. 1873). Følgende barn fikk således sin oppvekts og videre liv i Amerika:

Amund født 15.07.1849 i Velta, død 04.08.1928 i Hatton, North Dakota. Amund giftet seg i 1872 i Iowa med Gurine Syversdatter født 22.11.1851 i Pisut, Vinger og død 10.06.1932 i Hatton. Amund og Gurine tok etternavnet Mastrud i Amerika. De fikk sammen 9 barn, - Carl Melvin (1874), Sigvart Almund (1874), Anton (1876), Ole Edvart (1878), Christian A. (1879), Mathilda Gustava (1880), Karen (1882), Gunda Amanda (1884) og Carl Melvin (1887).

Karen født 11.01.1852 i Masterudvangen, død 1938 i Fergus Falls i Minnesota. Karen giftet seg i 1879 i North Dakota med Harald Hansen født 1860 i Nes, Søndre Land i Oppland. Hun giftet seg for 2. gang i 1915 med R. I. Foss. Jeg har foreløpig ingen ytterligere informasjon om familien.

Martea født 18.08.1854 i Masterudvangen, død 24.02.1943 i Spokane, Washington, USA. Martea giftet seg 10.08.1882 i Hatton, North Dakota med Knut Tronsen Foss født 1854 i Norge. De fikk 8 barn sammen, - Theodore (1882), Henry (1885), Karl (1888), Clara (1890), Ludvig (1892), Alma (1895), Gustav (1895) og Edgar (1899).

Sofie født 30.04.1859 i Masterudvangen, død 1956 i Portland, Oregon. Sofie giftet seg med Gulbrand Anderson i 1880 i Wisconsin. Jeg vet ikke mer om familien.

Syver født 26.09.1861 i Masterudvangen, død 28.07.1939 Hatton, North Dakota. Syver giftet seg i 1889 med Josephine E. Davidson født

14.01.1869 i Westby, Wisconsin. Syver og Josephine fikk 7 barn sammen, - Marie Beatrice (1890-1894), Conrad (1891), Edgar Sylvester (1893), Marie Beatrice (1895), Elma (1896), Albert (1898) og Edward (1901).

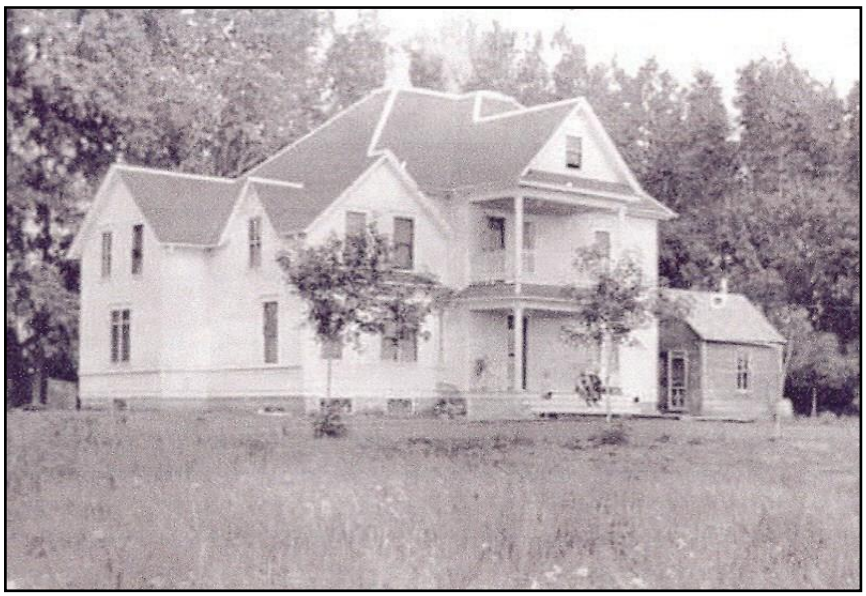

Bildet til venstre viser farmen til Syver og Josephine i Hatton i Traill County i North Dakota. Syver døde i 1939 og Josephine i 1952. De er gravlagt på Saint Johns Cemetery i Hatton.

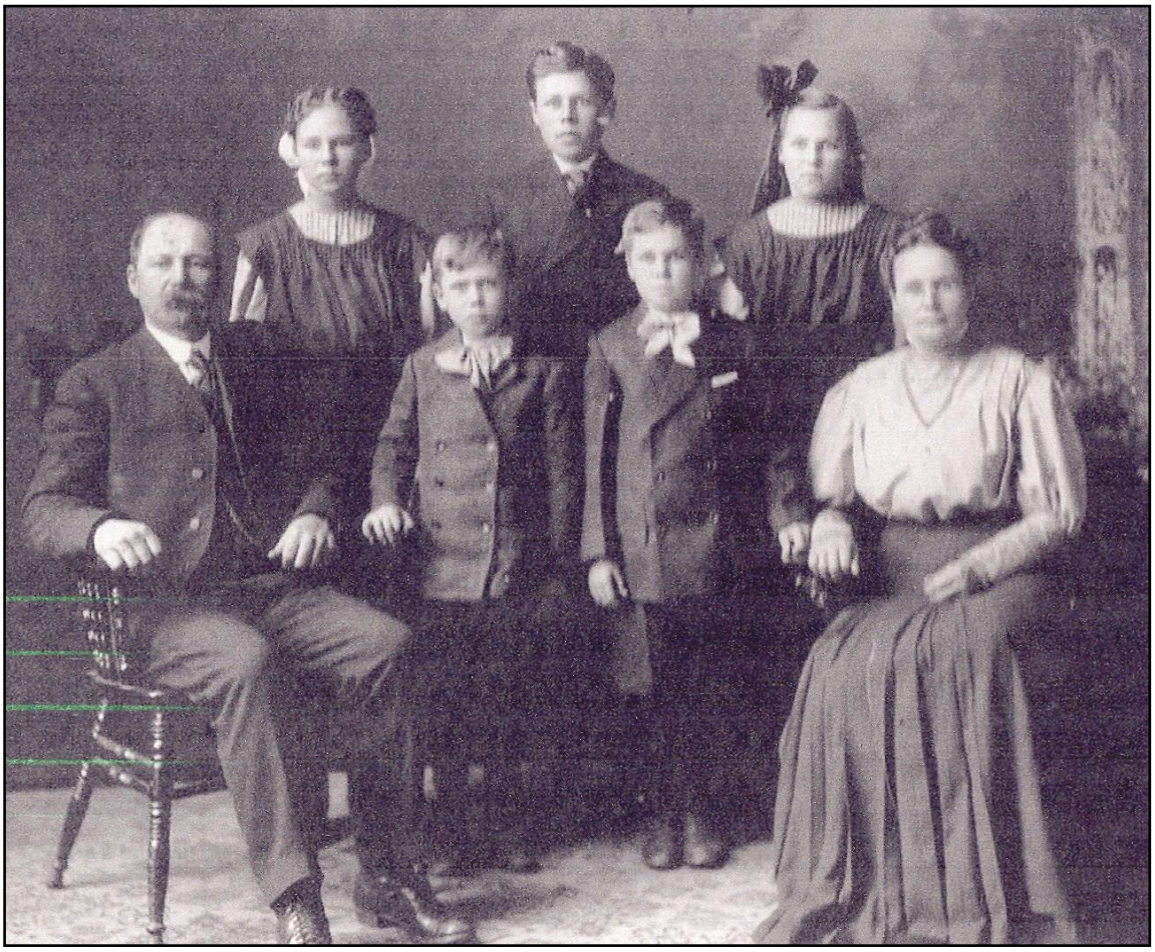

Bildet viser Syver og Josephine med barna mellom seg. Marie, Conrad og Elma (bak) og Albert og Edward foran.

Eli født 24.04.1864 i Masterudvangen, død 16.02.1946 Leeds, North Dakota. Eli giftet seg i 1883 i Bruflat Lutheran Church i Portland med Anton O. Nelson. Anton ble født i Norge 07.03.1860. Eli og Anton fikk 5 barn, - Mabel A. (1886), Oscar L. (1889), Denora Alma ”Nellie” (1894), Ernest A. (1900) og Ole.

Lina født 06.12.1866 i Masterudvangen, død 29.03.1952 Fergus Falls, Minnesota. Lina giftet seg i 1885 i St. John Lutheran Church, Trail County i North Dakota med Anton H. Magnus Castelle. Han ble født 28.02.1857 i Lillestrøm. Lina og Anton fikk 10 barn, - Henry (?), Bertha (1886), Cora (1888), Lillian (?), Alette (1893), Herbert (?), Arthur (1899), Hilda (1902), Dagmar (1905-1909), og Dagmar.

Hilda født 1873 i Decorah, Iowa, død 1955 Seattle, Washington. Hun giftet seg med Peder Davidsen født 1865 i Wiconsin. Jeg har foreløpig ingen ytterligere informasjon om familien.

Avslutningsvis et bilde som viser noen av barna til Kristian og Marte sammen med respektive ektefeller.

I 2002 var Arve Haugen på besøk hos etterkommere etter Kristian og Marte Masterud i Amerika. Etter turen skrev Arve dette i medlemsbladet:

EN AVSTIKKER PÅ AMERIKATUREN

Av Arve Haugen

I 1870 reiste Kristian Amundsen Masterud til Amerika, Han var fra Hanshaugen, men hadde i noen år bodd på Velta og Masterudvangen, derfor dette etternavnet. Han reiste først alene over, og året etter hadde han tjent nok penger til billetter for resten av familien, unntatt eldste sønnen Amund som var nygift den gangen, og som reiste over senere.

Kristian bosatte seg først i Decorah i Iowa, men brøt opp etter noen år og kom så til Hatton i N. Dakota i 1879. Han hadde da ledet et vogntog med 30 hester over prærien, og det ble sagt om han at han hadde så sterk stemme at de kunne høre han fint til bakerste vogn. Kristian og sønnen Syver bygde opp en stor farm, og de ble der resten av livet.

Det var til dette stedet jeg hadde sett fram til å komme. To av Kristians etterkommere har vært i Norge. Den enes sønn bor i Minneapolis, og første morgenen i Amerika ble vi hentet av disse for omvisning og senere familiesammenkomst i sønnens hjem. Han er flyger som sin far, og dette var jo like innpå 11. september, og han fortalte at han var oppe den dagen med kurs for New York under ½ time unna. Da fikk han melding på skriver i flyet om det som hadde hendt, og at han måtte komme seg ned på nærmeste flyplass. Han trodde ikke dette kunne være noe annet enn en spøk og bare fortsatte. Litt senere fik han nok en melding som lød: "Kom deg ned ellers vil du bli skutt ned!" Han hadde to kollegaer med seg og kalte fram disse, og etter en kort rådslagning ble de enige om at dette måtte være alvor. Da han hadde tatt ned flyet, rådet den store stillheten, ingen svarte på anrop, ingen meldinger, alt var stille og uvirkelig inntil det begynte å normalisere seg.

Kona hans hjemme hadde det enda verre. Hun fikk ingenting vite fra flyselskapet da hun henvendte seg dit. Hun visste at han var på vei til New York på denne tiden, men hun fikk da kontakt med han etter hvert og alt var bra.

Neste dag ble vi tatt opp i Fargo og kjørt med bil til Hatton og direkte til gravlunden, der Kristian og en del av hans etterkommere var begravd. Her var det nesten bare norske navn på gravsteinene. På Kristians stein sto det:

Kristian Masterud født 16.11.1824 død 12.10.1906
Han fikk en plads
Det tror vi vist
I himmelen hos den
Herre Christ

Som dere ser kan det være noe uoverensstemmelse i detaljer knyttet til enkeltpersoner. Det har nok sammenheng med at tilgangen til kilder er mye enklere i dag enn da Arve skrev denne artikkelen.

I forlengelsen av historien over skal jeg dele noen ord om Paul ”Andy” Anderson som er den ene av Kristians etterkommere som har vært i Norge slik Arve skriver. Paul er Syvers barnebarn, sønn av Syvers datter Elma (1896) og hennes mann Arthur Anderson. Paul ble født 2. september 1922 i Park River i North Dakota. Han døde for kort tid siden, - 5. oktober.

Paul drømte tidlig om å bli flyver. Som liten gutt fikk han et gammelt flyvrak av sin bestefar. Flyet ble lagret i bestefarens verksted og der satt han og drømte om å bli flyver en drøm som etter hvert gikk i oppfyllelse. I 1944, 22 år gammel, var han ferdig utdannet flyver ved marinebasen i Corpus Christie og mottok sin ”Wing of Gold”. I 1945, mot slutten av 2. verdenskrig, fløy Paul F6F fra hangarskipet USS Yorktown og deltok bl.a. i luftangrepet på Okinawa og fløy mange tokt over det Japanske fastlandet. For sin innsats under krigen mottok han den militære utmerkelsen Distinguished Flying Cross og fire andre medaljer. Etter krigen fikk han ansvar for flere skvadroner i den amerikanske Atlaterhavsflåten, en av de yngste som noensinne har fått et slikt ansvar. I løpet av en lang karriere har Paul hatt flere høye stillinger innen den amerikanske marinen bl.a. vært "Air Boss" - sjef for en

angrepsskvadron om bord på USS Enterpreise, han har vært medlem av ” Joint Chiefs of Staff” - et råd av de øverste militære leder som fungerer som presidentens militære rådgivere og han var Commanding Officer på U.S.S. Mars under Vietnamkrigen. Mot slutten av karrieren hadde han over 8 000 flytimer. Den siste oppgaven han hadde før han

ble pensjonert var som sjef for marinebasen Naval Station Mayport i Florida fram til 1974. Paul og kona Rosie var vertskap for president Nixon flere ganger. Paul spøkte med at de var på fornavn, - ”jeg kalte han ’mister president’ og han kalte meg Paul”. Som pensjonist bosatte han og kona seg i Atlantic Beach hvor de startet en suksessfull bedrift med utendørs hagemøbler – ”The Sandpiper”. Pauls barn heter Pamela, Paul, Phillip og Nellie.